

Vilka är de internationella studenterna?

IDA 2016
Internationalisering i förändring
Skogshem & Wuijk, Lidingö
3 november 2016

Mikael Börjesson, mikael.borjesson@edu.uu.se
André Bryntesson, andre.bryntesson@edu.uu.se
Emma Laurin, [emma, laurin@edu.uu.se](mailto:laurin@edu.uu.se)

Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier (EDU)
Sociology of Education and Culture (SEC)
<http://www.skeptron.uu.se/broadly/sec/>
Uppsala universitet

Innehåll

- Projektbeskrivning och antologi
- Det globala rummet av internationella studenter
- Högskolefältet
- Svenska studentflöden
  - Totalt sett
  - Till tre lärosäten

Projektbeskrivning och antologi

3

Projekt om internationalisering inom SEC

- *Internationaliseringens nationella arenor. Svensk högre utbildning och utländska studenter, 1945-2015.* VR-U, 2011-2015, Projektledare Mikael Börjesson.
- *Transnationella strategier inom den högre utbildningen. Sveriges förbällande till Frankrike och USA 1919-2009*, VR-U, 2007-2009, Projektledare Mikael Börjesson.
- *Eliter och transnationella utbildningsstrategier*, HSNR, 1995-1998, Projektledare Donald Broady.
- *Internationella studenter i Sverige före och efter studieavgifternas införande 2011*, Delegationen för migrationsstudier, 2016–2017, Projektledare Mikael Börjesson.
- *Språken, skolan, samhället 1960-2010*, VR-U, 2009-2011, Projektledare Bo Ekelund.
- *Utrikespolitik och internationalisering av svensk högre utbildning. Svenska Institutet och det akademiska utbytet 1945-2010*, VR-U, 2012-2014, Projektledare Andreas Åkerlund.
- *Globaliseringen och den svenska gymnasieskolan. En utbildningssociologisk studie av hur nationsöverskridande profiler utformas och värdesätts*, VR-U, 2012-2014, Projektledare Mikael Palme.
- *Den svenska gymnasieskolan i det nya Europa. Transnationella inslag i utbildningsinstitutionernas fält och elevernas levnadsbanor*, Skolverket, 1996-1998, Projektledare Donald Broady.

4

Forskning om den högre utbildningens internationalisering och transnationella utbildningsstrategier

- Studier av flera nivåer och aktörer
  - Global (OECD, WTO), regional (EU, Nordiska ministerrådet), nationell (departement, myndigheter, organisationer), lokal (lärosäten o sociala grupper)
- Analytiska ingångar
  - Rekrytering, organisering, finansiering
- Centrala begrepp
  - Fält och rum, kapital (ekonomiskt, kulturellt, utbildnings-), och strategier
- Disciplinära tillhörigheter
  - Sociologi, utbildningssociologi, historia, statsvetenskap
- Material o metoder
  - Statistiska material (befintlig, SCB-register) och enkäter analyserade med beskrivande statistik och geometrisk datanals, intervjuer, dokument (arkivstudier, textanals) och kombinationer av material och analyser

5

Kapitel i kommande antologi *Transnationella strategier och det svenska högskolefältet*

Del I. Inledning

Mikael Börjesson: *Inledning*

Mikael Börjesson & Donald Broady: *Utbildning och forskning över nationsgränserna – terminologiska noteringar*

Del II. Resenärerna – banor och tillgångar

Mikael Börjesson: *Det globala fältet av internationella studenter år 2010*

André Bryntesson: *Svensk studentmobilitet i siffror – en överblick*

Tobias Dalberg: *Professorena och internationaliseringsinvesteringar*

Christin Mays: *Amerikaresenärer – generella trender*

Dag Blanck: *Amerikaresenärer – några individuella öden*

Martin Gustavsson: *Ta vara på tiden. På resa med C. Tarras Sällfors 1920–1960*

Mikael Palme & Mona Mårtensson: *Frankofilin som kapital i förhållande till fältet*

Mikael Börjesson: *Svenska studenter i USA och Frankrike*

Del III. Lärosätena – positioner, investeringar och strategier

Mikael Börjesson, et al: *Lärosätenas internationalisering – resurser, investeringar och strategier*

André Bryntesson: *Inkommande studenter vid svenska lärosäten*

Emma Laurin: *Tillgångar internationella studenter söker och får*

Ida Lidégran: *Ellitbildningar och transnationella tillgångar*

Del IV. Organisationer för internationalisering – etablering och transformation

Andreas Åkerlund: *Från föreningsverksamhet till statlig politik – Internationell kulturpolitik och utbildning i utlandet*

Mikael Börjesson: *Framväxten av ett fält av organisationer för internationalisering*

Andreas Åkerlund: *Svenska Institutet och dess stipendioprogram för utländska akademiker 1945–2010*

Andreas Mell Dahl: *Filantropi, investering eller dold kompetensutveckling? Näringslivets donationer till Sverige-Amerika Stiftelsen, 1920–1960*

6

Kapitel i kommande antologi

Transnationella strategier och det svenska högskolefältet

Del I. Inledning

Mikael Börjesson: *Inledning*

Mikael Börjesson & Donald Broady: *Utbildning och forskning över nationsgränserna – terminologiska noteringar*

Del II. Resenärena – banor och tillgångar

Mikael Börjesson: *Det globala fältet av internationella studenter år 2010*

André Bryntesson: *Svensk studentmobilitet i siffror – en överblick*

Tobias Dalberg: *Professorena och internationaliseringsinvesteringar*

Christin Mays: *Amerikaresenärer – generella trender*

Dag Blanck: *Amerikaresenärer – några individuella öden*

Martin Gustavsson: *Ta vara på tiden. På resa med C. Tarras Sällfors 1920–1960*

Mikael Palme & Mona Mårtensson: *Frankofilin som kapital i förhållande till fältet*

Mikael Börjesson: *Svenska studenter i USA och Frankrike*

Del III. Lärosätena – positioner, investeringar och strategier

Mikael Börjesson, et al: *Lärosätenas internationalisering – resurser, investeringar och strategier*

André Bryntesson: *Inkommande studenter vid svenska lärosäten*

Emma Laurin: *Tillgångar internationella studenter söker och får*

Ida Lidégran: *Elitutbildningar och transnationella tillgångar*

Del IV. Organisationer för internationalisering – etablering och transformation

Andreas Åkerlund: *Från föreningsverksamhet till statlig politik – Internationell kulturpolitik och utbildning i utlandet*

Mikael Börjesson: *Framväxten av ett fält av organisationer för internationalisering*

Andreas Åkerlund: *Svenska Institutet och dess stipendioprogram för utländska akademiker 1945–2010*

Andreas Melldahl: *Filantropi, investering eller dold kompetensutveckling? Näringslivets donationer till Sverige-Amerika Stiftelsen, 1920–1960*

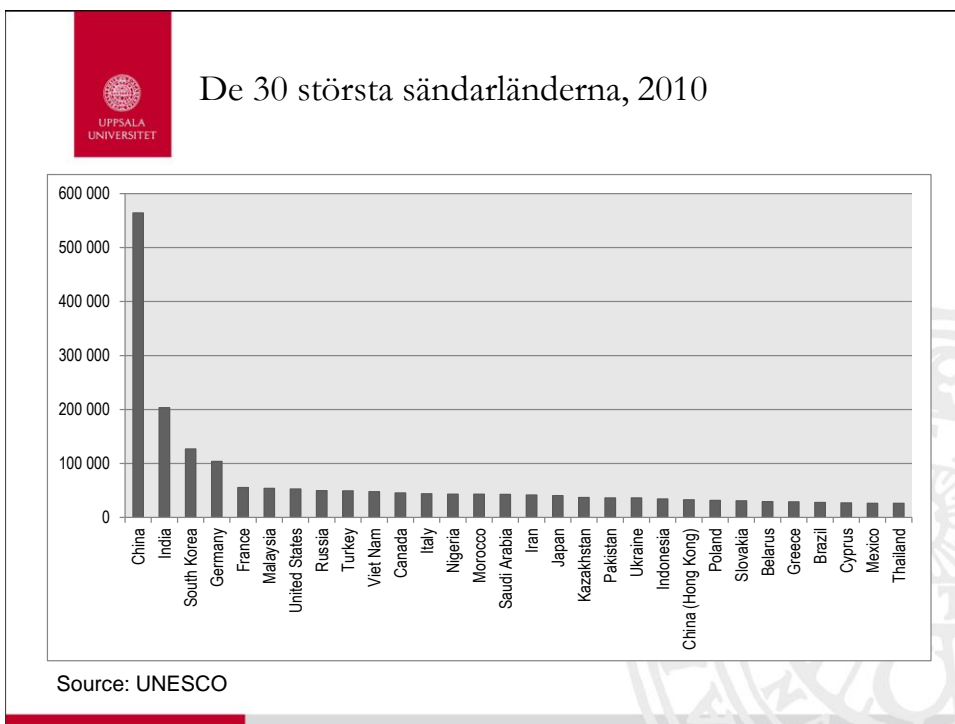
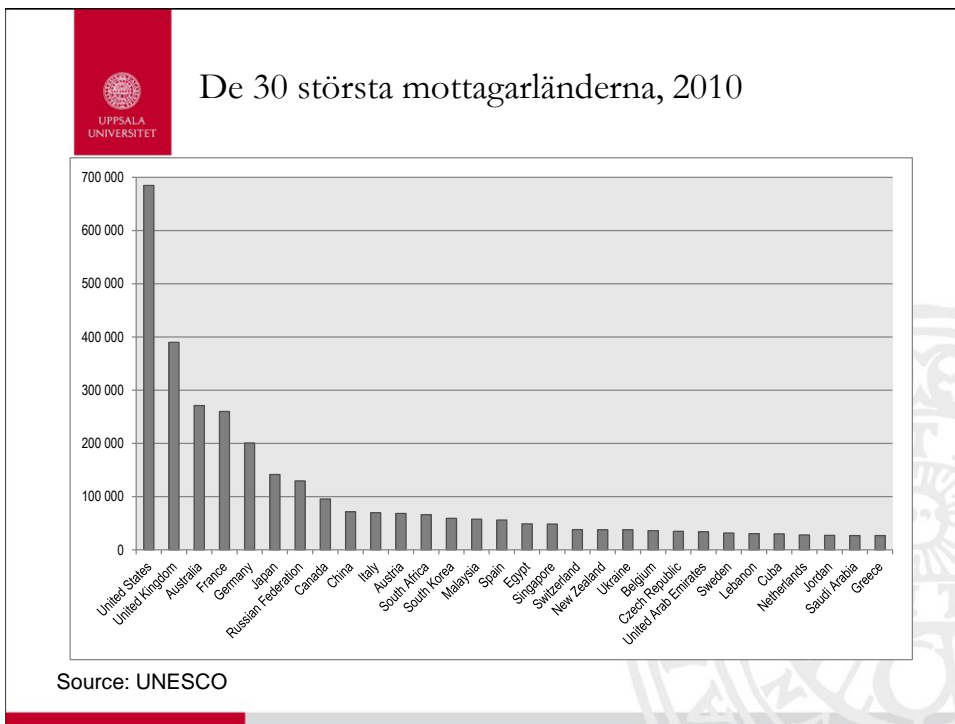
7

Det globala rummet av internationella studenter

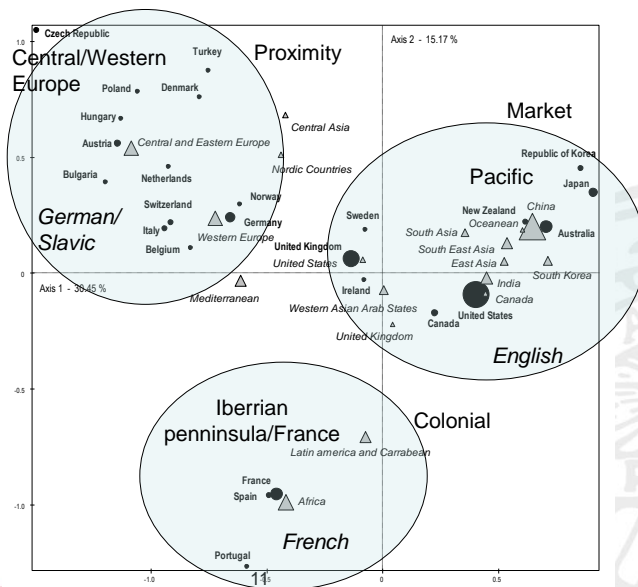
(bygger på kommande artikel, Börjesson, Mikael (2017):
”The Global Space of International Students” i
Journal of Ethnicity and Migration Studies)

8

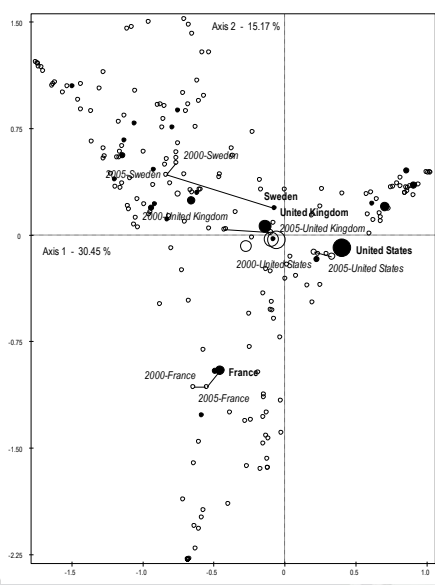

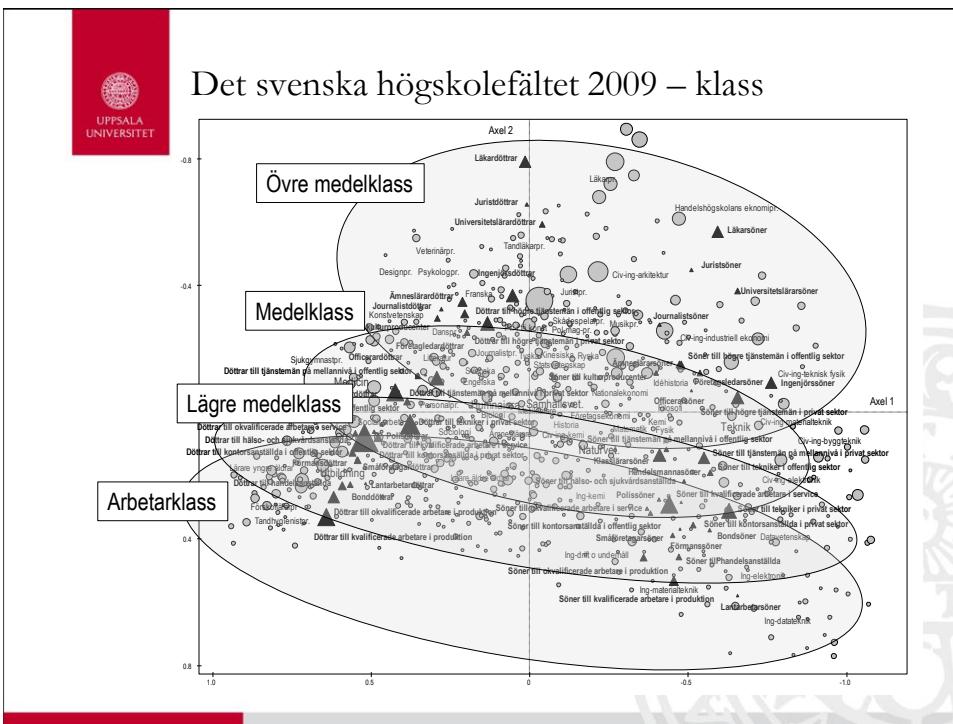
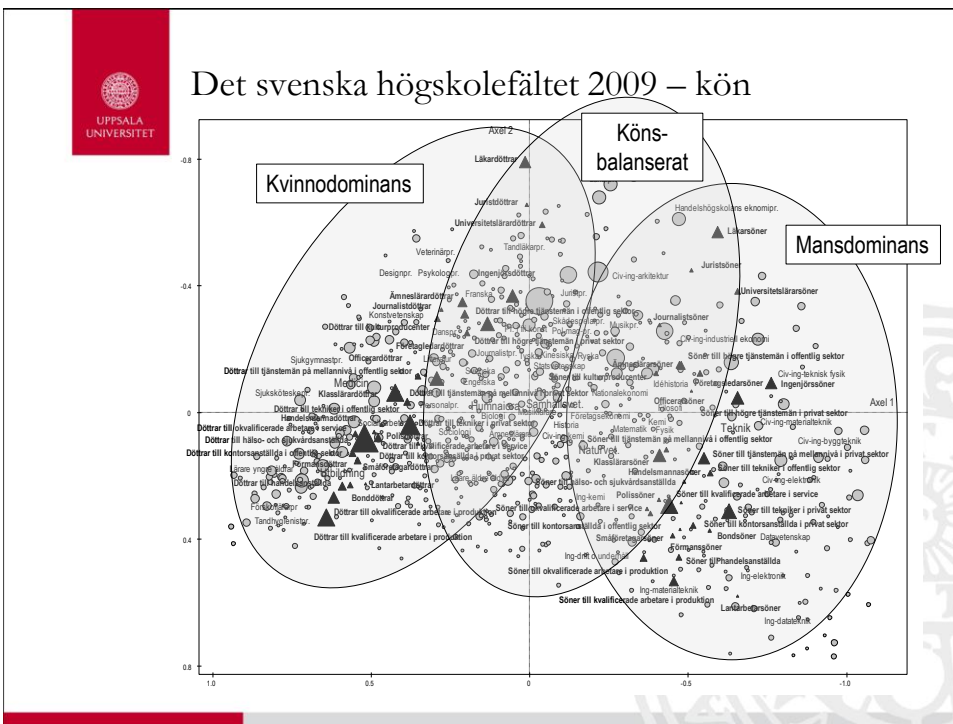
Det globala rummet av internationella studenter.
2010, UNESCO, planet av axel 1 & 2.

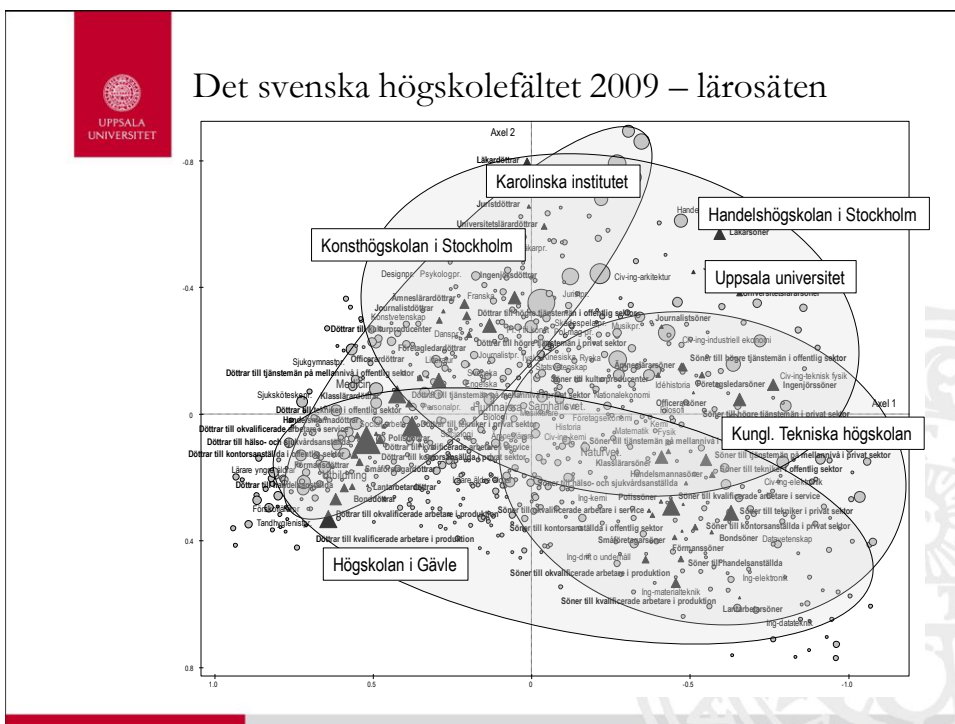
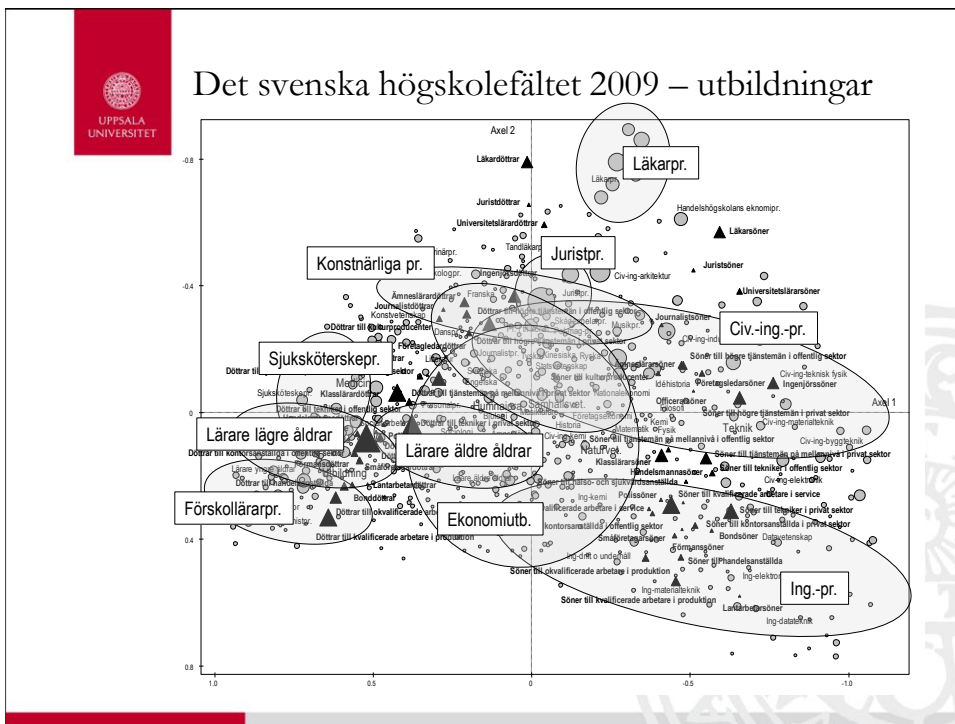
Det globala rummet av internationella studenter.
UNESCO, axel 1 & 2. Banor 2000-2005-2010.

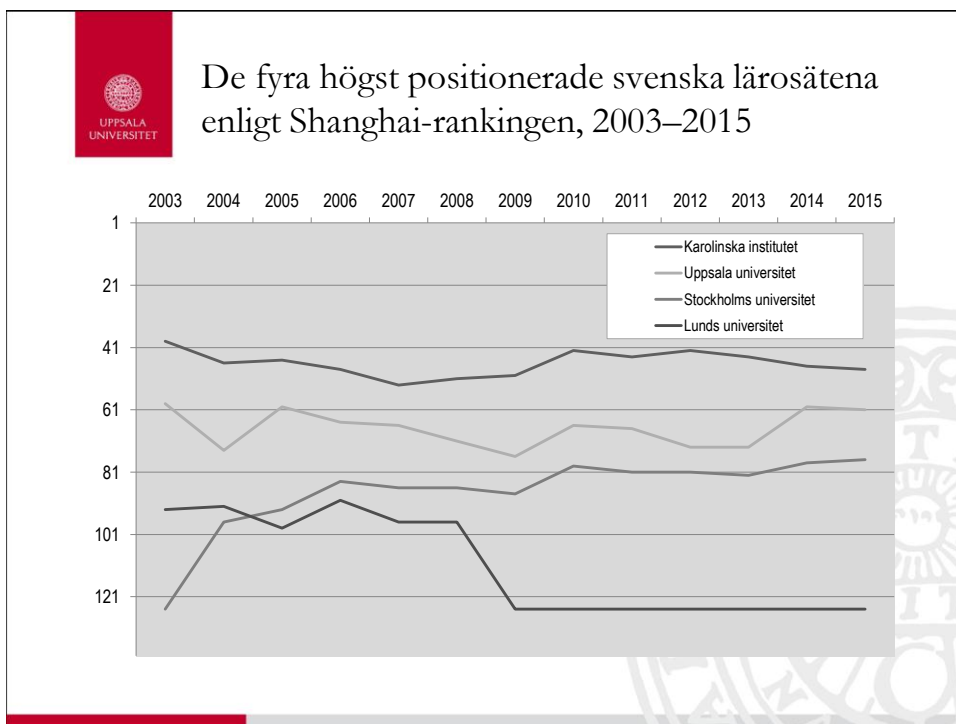

UPPSALA UNIVERSITET

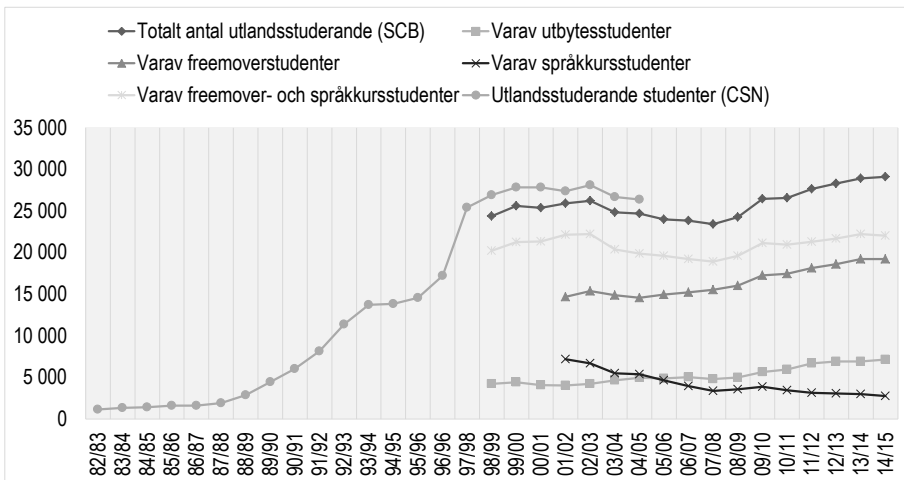
Svenska studentflöden

(Bygger på kommande kapitel om studentmobilitet André Bryntesson i antologin *Transnationella strategier och det svenska högskolefältet*)

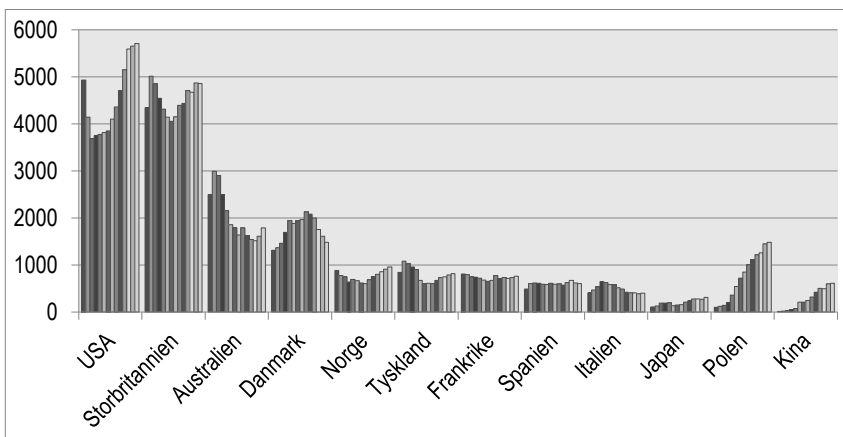
20

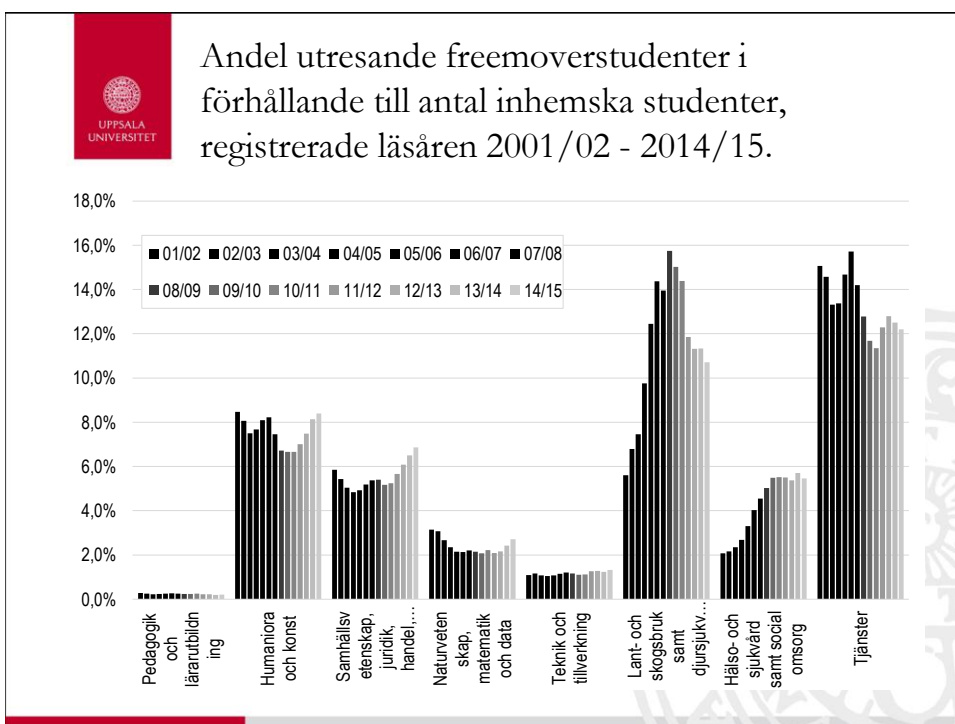
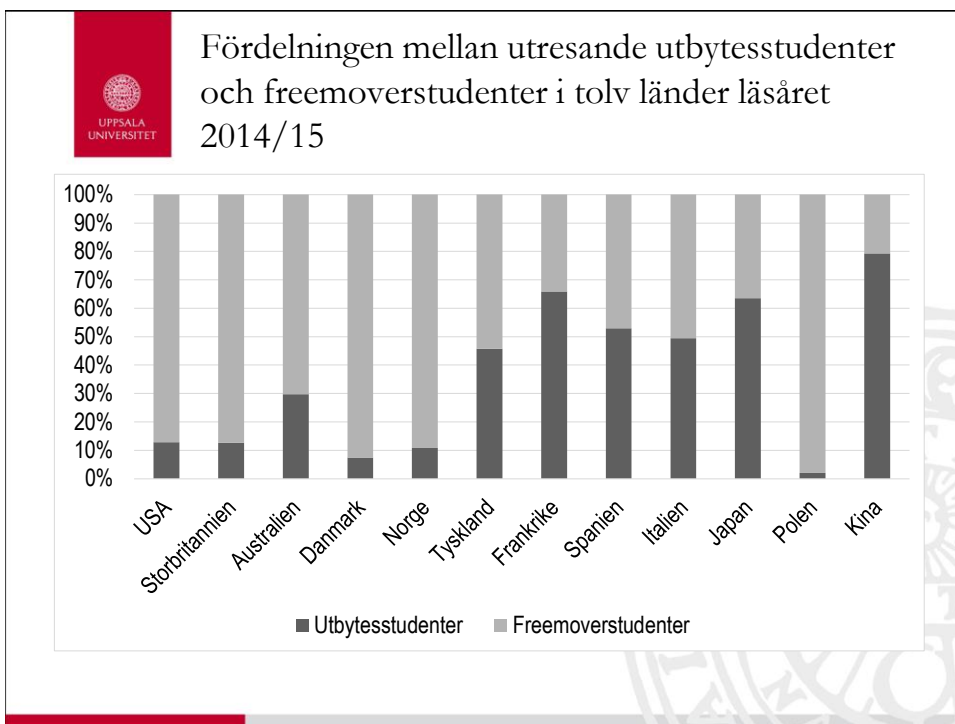

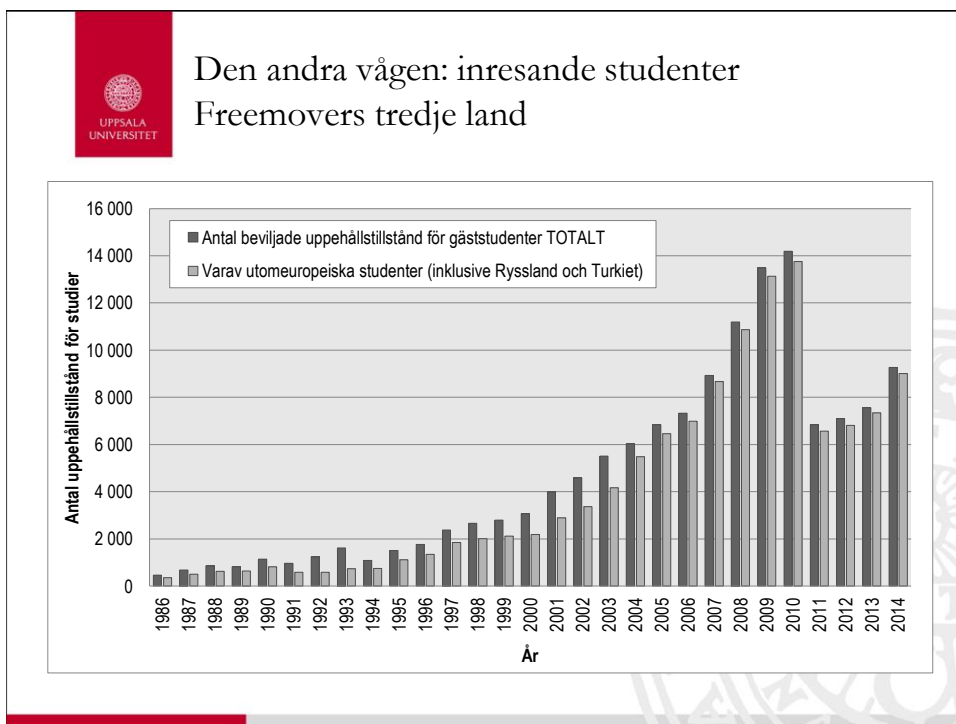
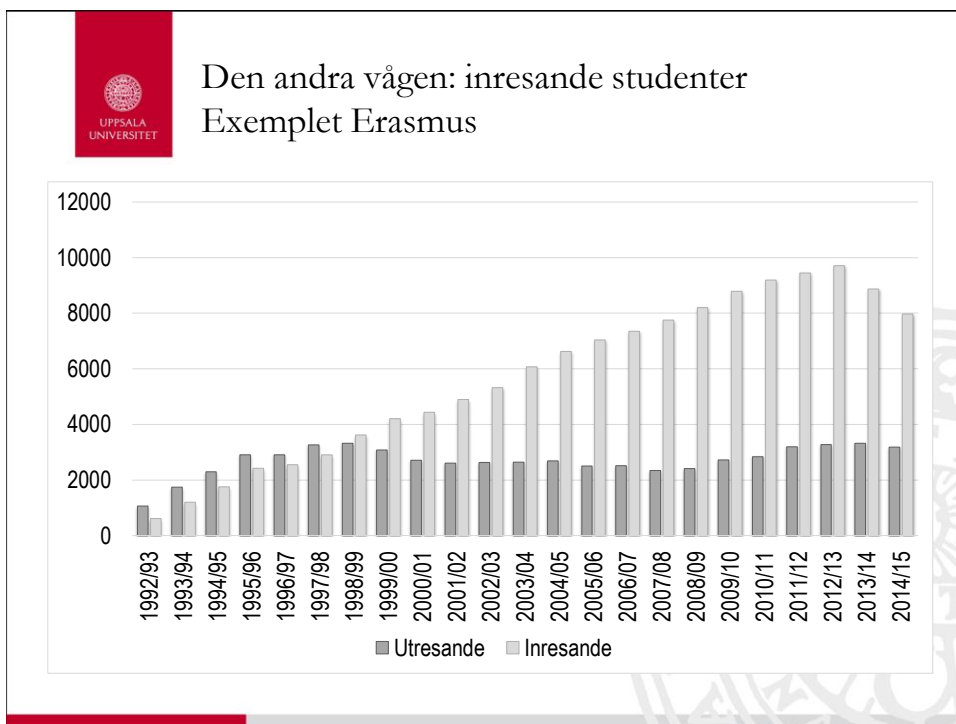
Den första vågen: utresande svenskar

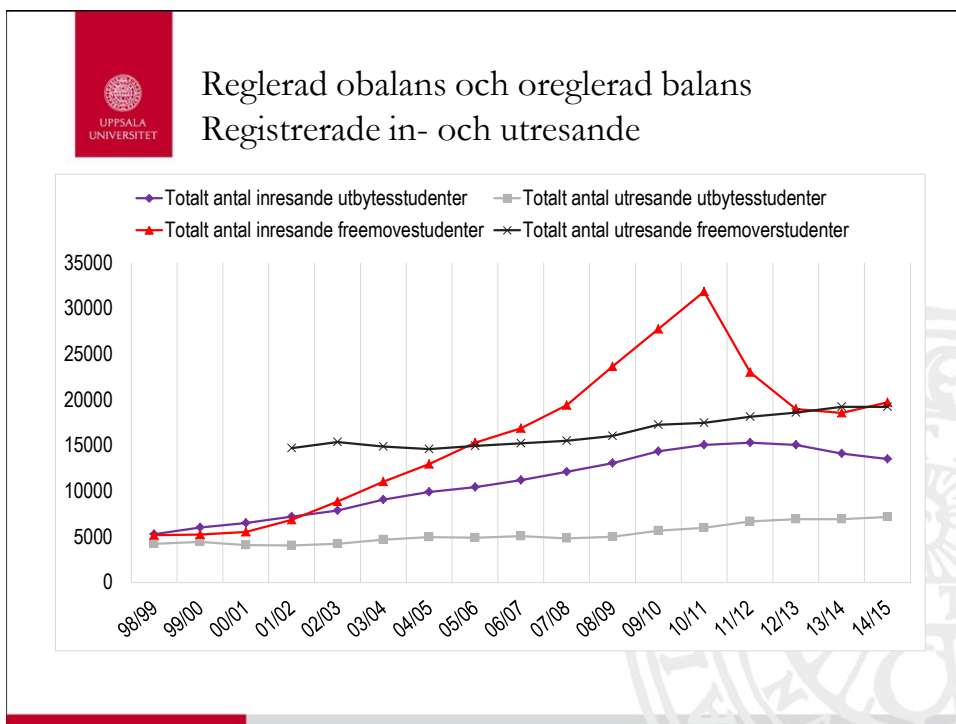

Utresande utbytes- och freemoverstudenter i tolv av de populäraste destinationsländerna läsåren 2001/02 – 2014/15

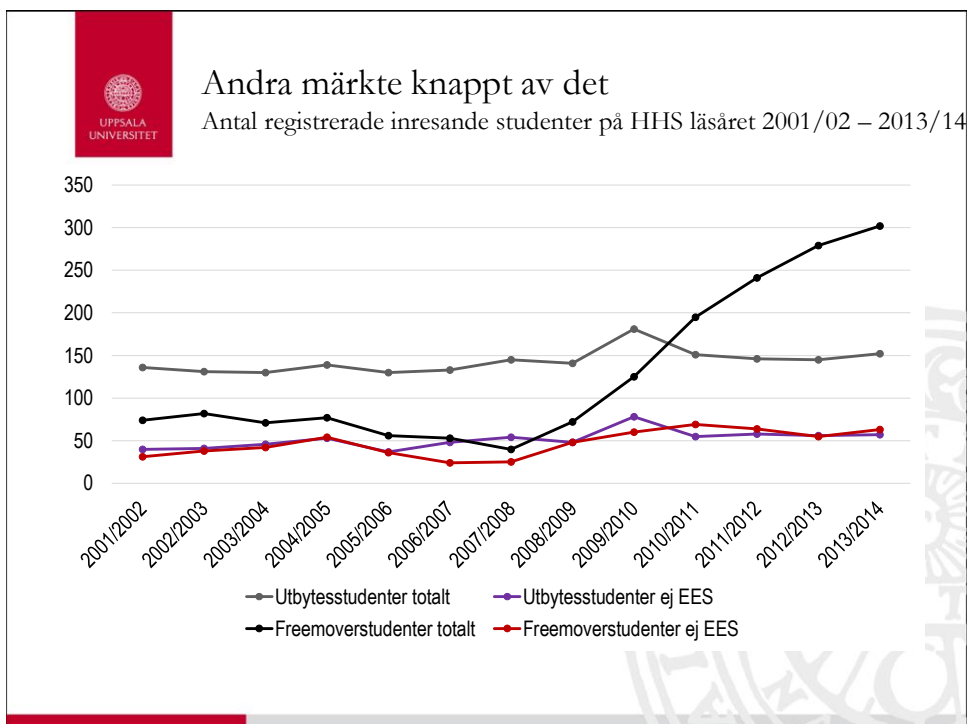
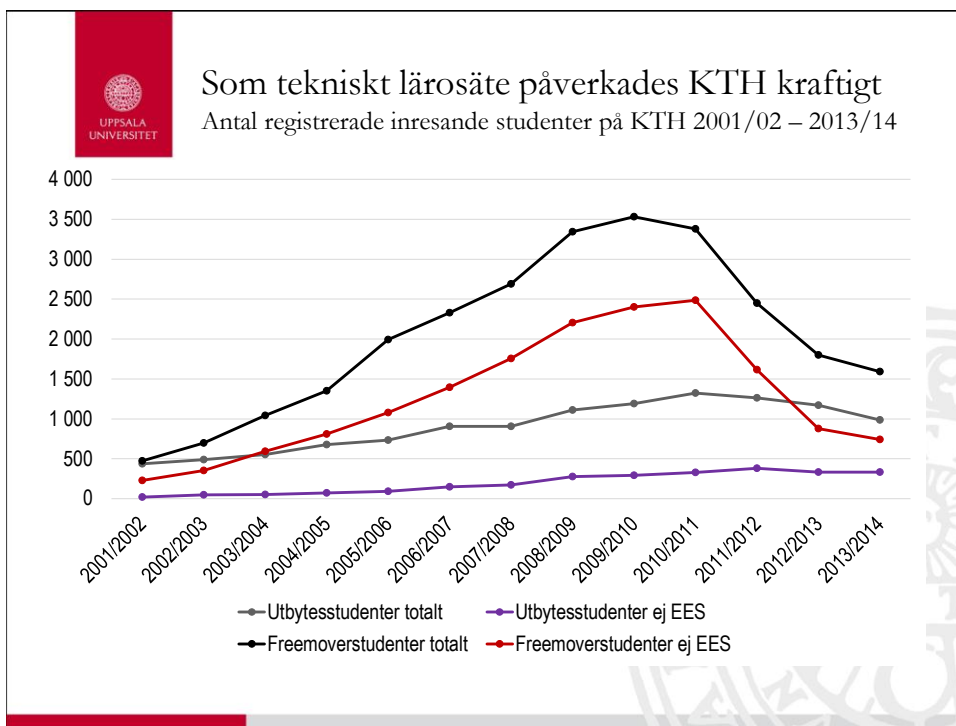

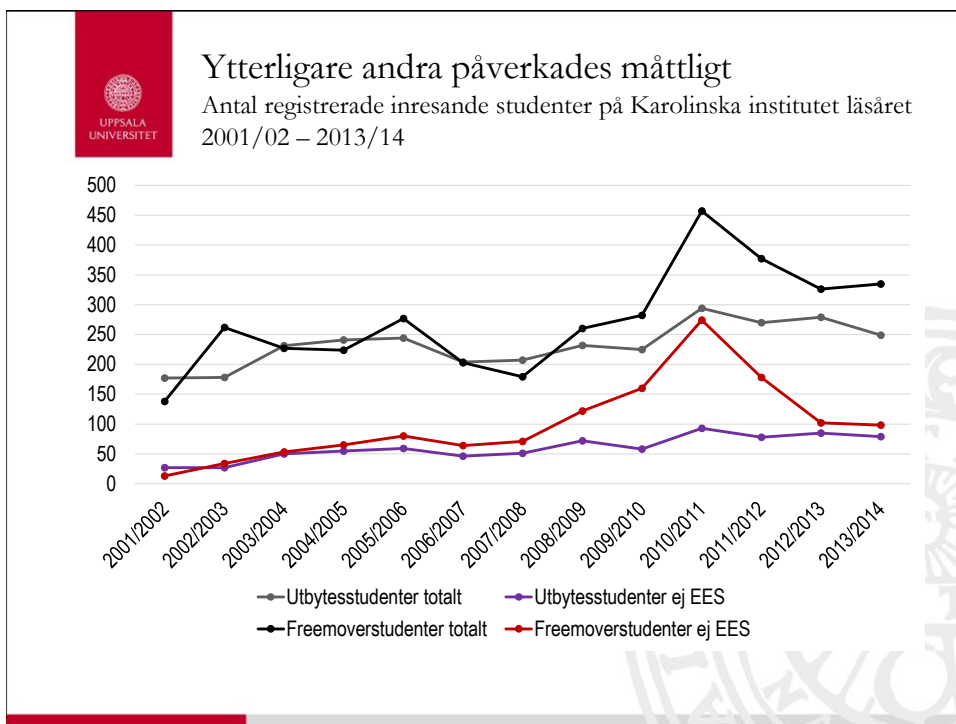

- UPPSALA UNIVERSITET
- ### Avgifternas påverkan på svensk högskola
- Sam/hum starkt relativt nat/tek
  - Särskilt kraftig relativ minskning för:
Tekniska lärosäten
Nya universitet
Regionala högskolor
  - Proaktivt ökad europeisk rekrytering på Handelshögskolan i Stockholm
  - Konstnärliga högskolor opåverkade – europeisk rekrytering

Uppsala Universitet

Att söka transnationella eller svenska tillgångar

En intervjustudie med studenter vid tre lärosäten

(Bygger på kommande kapitel av Emma Laurin i antologin *Transnationella strategier och det svenska högskolefältet*)

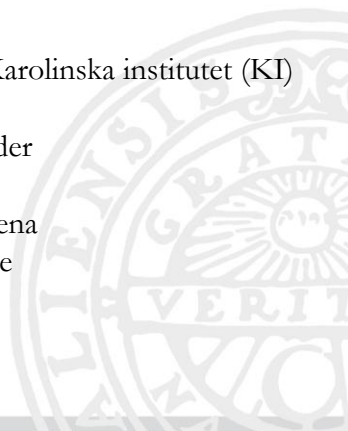
Förklaringsmodeller för internationell studentmobilitet

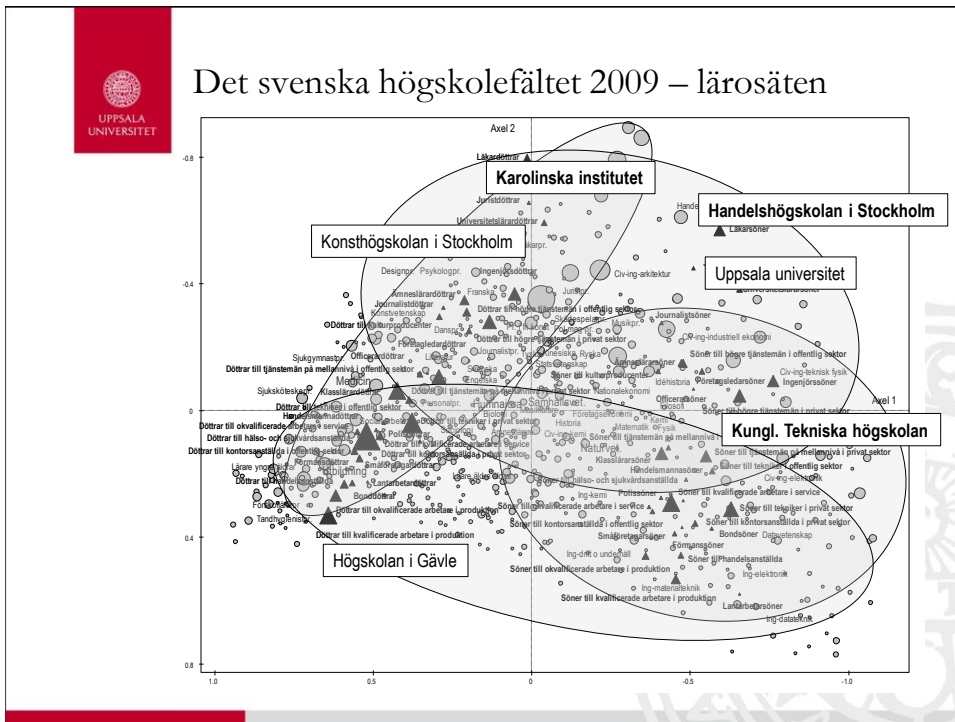
- Push- och pullfaktorer
- Studenternas perspektiv (efterfrågesidan)
- Lärosäten och värdländer (utbudssidan)
- Social klass
- Olika mängd och sorters tillgångar

En intervjustudie

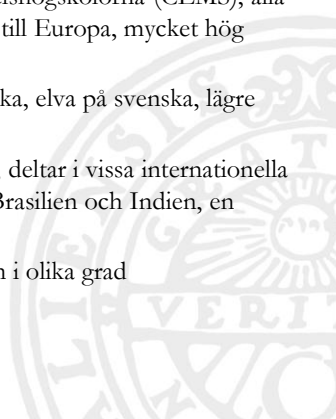
- Bourdieus begrepp: Fält, kapital och strategi
- Genomförd 2015
- Handelshögskolan i Stockholm (HHS), Karolinska institutet (KI) och Kungl. Tekniska högskolan (KTH)
- 25 studenter på masternivå från olika länder
- Utbytesstudenter och programstudenter
- Policydokument och statistik från lärosätena
- Intervjuer med internationella samordnare

HHS, KI och KTH

- Intar dominerande positioner i det svenska högskolefältet
- Alla tre satsar hårt på internationalisering, men på olika sätt
  - HHS del av exklusiva nätverk, de bästa handelshögskolorna (CEMS), alla sex masterprogram ges på engelska, riktar sig till Europa, mycket hög andel internationella studenter
  - KI, global hälsa, sju masterprogram på engelska, elva på svenska, lägre andel internationella studenter
  - KTH, nästan alla masterprogram på engelska, deltar i vissa internationella nätverk (TIMS), satsar på Sydostasien, Kina Brasilien och Indien, en mycket hög andel internationella studenter
  - Ökat fokus på avgiftsbetalande studenter men i olika grad

Tre grupper av studenter

- Internationell elit inom framför allt ekonomi
  - Mycket nedärvda inte minst ekonomiska tillgångar
  - Omfattande internationella erfarenheter
  - Ofta från väst, eller nationella eliter i utvecklingsländer
  - Det svenska tillfälligt och utbytbar
  - Internationella nätverk och ett internationellt CV centralt
- Svenska tillgångar i fokus
  - Har resurser, men inte lika mycket som ovan, mer än nedan
  - Sökt sig till svenska utbildningar som uppfattas som unika
  - Från början fokus på en karriär i hemlandet
- Studier som grund för migration
  - Minst nedärvda resurser
  - Det svenska initialt utbytbar, därefter allt
  - Totalsatsning
  - Ett högriskprojekt

Att söka ett internationellt CV

“Just the fact that you have been exposed to so many international aspects or experiences kind of makes you a global employee[...]and that is very much what many companies are looking for today.”

(Holländsk manlig student, CEMS-programmet, HHS)

“The CEMS-stamp gives you a lot around the world[...]you will always meet people who understand what it means and then through that you can get contacts[...]it is a global network[...] I wanted to have some international aspects that would help me in the future.

[...] most probably you know every *cemsée* around the world through one or two people [...] and whenever I go somewhere I know, I know someone and we have this Facebook page and people are like, hey I am having an interview at XY company in XY country and [...] there is always people that could help.”

(Österrisk kvinnlig student, CEMS-programmet, HHS)

Det svenska som något exotiskt

“...like in India a lot of people go to the US so I didn't want to go down the normal path. I wanted to go to a place that was a bit more exotic but still get the same global exposure and challenging academic environment as well... I think Sweden was more like a personal why I wanted to come here. Definitely it will help for the career as well because SSE, I came to know much further on, that like [in] Sweden [it] is like extremely highly reputed so I guess that way it will be a big addition to the career as well.”

(Indisk student på Handelshögskolan i Stockholm)

Internationell bakgrund

“My family likes to travel, so I have been to Europe and to North Africa... to Indonesia and to China...we like to go hiking. So in Indonesia we went to Bali and just stayed there for two, three weeks. In China it was with my Chinese teacher I went there so it was also like a way to learn Chinese and to discover China which is different so that was nice. And in Europe, just tourism, visit some cities or like hiking somewhere. I would like now to discover South America and America that is part of where I have not been to yet.”

(Fransk student på KTH)

Att lära sig om ”svensk” sjukvård till en karriär på hemmaplan

“I needed to step outside of the policies that were happening in the US and Sweden is known to have one of the best health care systems in the world”

”When I came here I was really only focused on The States but now I am kind of opening up more to the idea of going international, a more global perspective.”

(Amerikansk kvinnlig student, masterprogram i global hälsa, KI)

Studier som grund för migration

“I would love to stay but I have to get something to do[...] if the [job-] market here is closed then it doesn't make any sense in staying.”

(Kvinnlig student från Ghana, masterprogram i transport och geoinformatik, KTH)

“[I] Invest all my money and part of my family's money here. If I could not find a job I would have to go back to China and find work from the start, from zero. Even if I got very good experience spiritual very good experience with the international I have to start from zero [...] So I hesitated for a long time then I tell myself I have a try.”

(Manlig student från Kina, masterprogram i kommunikationssystem, KTH)

Några avslutande ord

- Internationaliseringen ser väldigt olika ut och har olika mening beroende på utbildningens och institutionens position i det svenska högskolefältet.
- Samspel mellan landets resurser, studenternas initiala tillgångar och lärosätets position.
- Nationalstaterna har stor betydelse för att forma flöden av internationella studenter mellan och inom länder.
- Internationaliseringen ökar skillnaderna inom systemet, mellan och inom lärosäten och utbildningar – leder till alltmer komplexa utbildningslandskap, lokalt, nationell och globalt.